

OBISK NOVOZELANDSKE SODNICE IN SODNICE NA DEBATNIH TURNIRJIH CLAIRE RYAN NA OŠ DOMŽALE

V torek, 3. 3. 2015, smo na OŠ Domžale gostili gospo Claire Ryan iz Nove Zelandije. Učenci debaterji in učenci, ki jim angleščina dobro »teče« smo se zbrali in prisluhnili zanimivem predavanju gospe Claire Ryan. Povedala je, da je po poklicu sodnica, zaposlena na sodišču v Aucklandu.

V Slovenijo je prišla na povabilo direktorice Zavoda za kulturo dialoga ZIP Bojane Skrt. Udeležila se je mednarodnega srednješolskega debatnega turnirja na gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru, kjer je nastopila v vlogi debatne sodnice, saj je debata poleg sodniškega poklica njena velika strast že dolgo.

V predstavitvi Nove Zelandije, ki je trajala tri šolske ure smo izvedeli veliko zanimivosti o njeni domovini.

Nova Zelandija leži v južnem delu Tihega oceana, najbližja soseda je 2000 km oddaljena Avstralija. Sestavljata jo Južni in Severni otok, ki ju ločuje 32 km širok Cookov preliv. Je vulkanskega izvora, s še delujočimi vulkani in mnogimi gejziri.

Prvotni prebivalci Maori (Polinezijci), ki naj bi po eni izmed legend v 10. stoletju s kanuji pripluli s Hawaikija (mistični kraj prednikov) nekje na vzhodu Polinezije. Kopno so poimenovali Aoteaora oziroma Dežela dolgega belega oblaka. Prvi Evropejec, ki je odkril Novo Zelandijo je bil Holanec Abel Tasman in jo poimenoval Nieuw Zeeland po nizozemski provinci, ni pa mu uspelo pristati, zaradi spopada z Maori. 1796 je to uspelo Jamesu Cooku in na redko poseljeno ozemlje so začeli v vse večjem številu vdirati britanski naseljenci in s seboj so prinesli vero in kulturo. Prinesli pa so tudi bolezni, proti katerim Maori niso bili odporni in so množično umirali.

Del maorske tradicije je tradicionalna tetovaža ta maoko. Za Maore ima zelo globok in posvečen pomen, saj jih povezuje z bogovi in predniki.

Jezik Maorov je maorščina, ki je poleg angleščine uradni jezik. Claire dobro pozna maorsko kulturo in jezik. S seboj je prinesla tradicionalno maorsko ogrinjalo, ki ga lahko nosijo samo pripadniki ljudstva Maori in ljudje, ki jim je bilo ogrinjalo podarjeno. Narejeno je iz perja, vendar ptic zanj ne pobijajo, nosijo pa ga samo ob posebnih in svečanih priložnostih.

Tako ima država dve uradni imeni New Zealand (angleško) in Aoteaora (maorsko). Državna ureditev je parlamentarna monarhija in jo vodita Elizabeta II Britanska in novozelandski predsednik. Glavno mesto je Wellington, največje mesto pa Auckland. Od 4, 5 milijona prebivalcev je Evropejcev (75%), Maorov (14%), Azijcev (9%) in nekaj drugih.

Najpomembnejša gospodarska panoga visoko razvite države je kmetijstvo. Pridelajo dovolj hrane za lastne potrebe in za izvoz. Najpomembnejša je ovčereja in izdelava volne. V Novi Zelandiji je kar dvajsetkrat več ovc in trikrat več govedi kot ljudi.

Simbol Nove Zelandije je kivi, kine živi nikjer drugje na svetu. Sodi me ptiče, čeprav ne zna leteti. Velik je kot povprečna kokoš, prespi do dvajset ur na dan. Je nočna žival in njegovo nočno oglašanje zelo moti spanje prebivalcev. Med rastlinami je zanimiva in razširjena

srebrna praprot. Upodobljena je na zastavah, spominkih in je zaščitni znak rugby moštva All Blacks. Ragby pa je najpopularnejši novozelandski šport.

Novozelancem ni najbolj všeč, da jih primerjamo in enačimo z Avstralci. Claire nam je nazorno predstavila razlike v jeziku oziroma izgovorjavi. Najbolj pa jih moti, če se zamenjuje njihovi zastavi, ki sta si zelo podobni. Razlikujeta se v številu in barvi zvezd na zastavi.

Claire je povedala, da ji je Slovenija všeč, zato se vrača in ji ni pretežko preživeti 33 ur na letalih in letališčih, da prispe k nam. Ponosna je na svojo domovino in jezik staroselcev, zato nam je odeta v maorsko ogrinjalo zapela pesem v maorščini. Mi pa smo ji prav tako s ponosom zapeli slovensko himno.

Srečanje je bilo zelo zanimivo in prijetno. Veseli smo, da smo imeli priložnost poslušati zanimivosti o tako daljni deželi. Ga. Claire Ryan je potrpežljivo odgovarjala na številna vprašanja, dokler ni odhitela na sestanek k varuhinji človekovih pravic ga. Vlasti Nusdorfer.

Sara Buki in mentorica debatnega kluba Mira Marinšek